

วัตถุที่อาศัย

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์เช้า วันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๔๓

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เกิดสภาวะใจ คนมองแต่วัตถุนิยม เห็นไหม ดูแต่วัตถุ ไม่ดูสภาวะจิตใจ แต่เราดูวัตถุนั่นก็
เป็นไปประสาที่เรามีปัญหากันอยู่ มีวัตถุ ทำไมสร้างไม่ได้ ใคร ๆ ก็สร้างได้ แต่เขาไม่สร้างกัน
ต่างหาก เพราะสร้างขึ้นแล้วมันกดถ่วงจิตใจ กดถ่วงจิตใจหมายถึงพระที่อยู่ต้องรับภาระดูแลรักษา
นี้พระที่นั่นไปวิเวก เราสร้างเพื่อวิเวก จุ่มงหมายคนมันต่างกัน

ถ้ามองคุณค่าของใจ มองคุณค่าของใจของธรรมนะ ใจตรงนั้นมันเป็นเครื่องอยู่อาศัย แล้ว
มันจะทำให้ใจเราพัฒนาขึ้นมา ถ้ามองคุณค่าถึงตรงนั้น คุณค่าของวัตถุมีคุณค่ามากกว่าหัวใจ หัวใจ
เป็นจี๋ข้าใจ ฉะนั้น เวลามองในมุมกลับกันนะ ในศาสนาเราพระพุทธเจ้าสอนอยู่ ปัจจย ๔ เครื่องอยู่
อาศัย เห็นไหม บริหารเครื่องอยู่อาศัย ทุกอย่างเป็นเครื่องอยู่อาศัยหมด เป็นของสมมุติเพื่อจะให้เรา
ก้าวเดินข้ามจากนี้ไป เพื่อเข้าหาหัวใจ

แต่ถ้าเราคิดตรงนั้นมันก็ติด ติดตรงที่ว่าเป็นวัตถุก็เอาวัตถุมารวมกัน หมายถึงว่าถ้ามี
ศักยภาพต้องสร้างให้ได้คุณค่าอย่างนั้น ถ้าสร้างให้มีพออยู่ได้ แต่เราไปสร้างเป็น...ถ้ามองทางโลก
มันไม่สมควร มันแบบว่ามันสู้เขาไม่ได้ ไปถึงมันต้องฟูฟ่าไป แต่ไม่...ไม่เป็นอย่างนั้น ความคิด
ของคนไม่เหมือนกัน

แล้วดูสภาวะเราไปอยู่นั้น ดูสภาวะฝนมันตก เห็นไหม พอฝนมันตกขึ้นไป ฝนตกลงมาน้ำ
ลงมานี้ ธรรมชาติมันเกิด พอธรรมชาติมันเกิด เห็ดต้องเกิด ทุกอย่างต้องเกิด หัวใจเรานั้นก็ต้องเกิด
อยู่ตลอดเวลา มันมีเชื้ออยู่ เหมือนเห็ดเลย ฝนตกความชื้นได้ปั๊บนี้ เห็ดมันจะงอกออกมาจากเชื้อ
นั้น เรายังมีเชื้อ ใจนี้มีเชื้ออยู่ ใจนี้ต้องเกิดโดยธรรมชาติของมัน เกิดโดยธรรมชาตินะ

เวลาคนเราตายไป ตายแต่ว่าตายไปเฉย ๆ แต่หัวใจมันก็ต้องไปเกิดใหม่ ๆ แต่ปัจจุบันนี้ มันเกิดเป็นอารมณ์ขึ้นมา มันก็เกิด เหมือนกับดอกเห็ดเลย ดอกเห็ดเกิดมาชั่วคราว ชั่วคราวมันก็เหี่ยวเฉาไป แต่หัวใจเวลาอารมณ์เกิดขึ้นมาแล้วมันไม่เหี่ยวเฉาไป เราคิดใหม่มันก็มาใหม่ ตลอดเวลา เห็นใหม่ แยกจรรยา นี่เกิดดับ ๆ ตลอดเวลา ฉะนั้นว่าการเกิดดับนี้ สวรรค์ในอก นรกในใจ เวลาเกิดทุกข์เกิดยาก เกิดความคิดมานี้ สวรรค์ในอก นรกในใจ

แต่เวลาดับจากนี้ไปแล้ว มันก็มีสิ่งที่รองรับสภาวะอีกสภาวะหนึ่ง อันนั้นเป็นสวรรค์เป็นนรกแท้ ๆ ที่ว่าเราจะต้องไปตามนั้น ถ้าเราเห็นกับคุณค่าของวัตถุ เราสร้างแต่วัตถุขึ้นมา สภาวะของจิตใจมันกดดวงใจ เห็นใหม่ ใจนี้ควรจะได้ ถ้าสร้างแล้วนะ โยมจะได้บุญมากกว่าพระอีก เพราะอะไร? เพราะว่าเวลาโยมสร้างไปแล้ว โยมสละทิ้งไป นี่อันนั้นเป็นคุณค่าขึ้นมาจากใจ

วัตถุสิ่งของนั้นไม่ได้ไปนรกไปสวรรค์ แต่หัวใจที่สละสิ่งนั้นออกไปนี้ไปนรกสวรรค์ แต่ขนาดว่าเขาหัวดำ ๆ เขายังสละทิ้งออกมา แล้วถ้าหัวเรา หัวเราโกนหัว โกนคิ้ว โกนผมทุกอย่าง แล้วเราไปติดสภาวะอันนั้น เอาอันนั้นมีคุณค่า คุณติ พระตีสสที่ว่าตายไป ยังไปเกิด เห็นใหม่ ติดเฉพาะจิรวินเดียว มีสวรรค์สมบัติขึ้นไป...ไม่ไป ไปเกิดเป็นเส้นอยู่ในจิรวินั้น เพราะความติด เห็นใหม่ ใจติด

นี่คุณค่ามันต้องคิดตรงนั้น ถ้าใจไปติดตรงนั้น ใจให้คุณค่าของวัตถุสูงกว่า ตัวเองไปติดเขาเอง แล้วเวลาตายไปต้องไปเกิดจากตรงนั้น พระพุทธเจ้ารู้ทัน สอนเห็นใหม่ พ่อแม่ครูจารย์ พระพุทธเจ้านี้เป็นศาสดาองค์เอก ยิ่งกว่าพ่อแม่ครูจารย์ มาบอกพระไม่ให้แจก ไม่ให้แจกเพื่ออะไร? เพื่อให้ครบ ๗ วันก่อน ถ้าเราสละออกไป เห็นใหม่ นี่ยึดติดแล้วถ้าเราไปแย่งอีก ยังเกิดอารมณ์โกรธ อารมณ์โมโห นั่น อารมณ์โกรธนั้นมันก็อารมณ์ที่หนักหน่วง ตายจากเส้นนั้นต้องตกนรกไปอีกชั้นหนึ่ง ทั้ง ๆ ที่ว่าในใจนั้นมีคุณค่านะ ไปสวรรค์ได้เพราะสร้าง เป็นพระนี่บวชพระมา สร้างคุณงามความดีในเพศสมณะพระ

สร้างคุณงามความดีมันสร้างภายนอก เห็นใหม่ แต่ความคิดของใจมันติดผ้าผืนนั้น เพราะถ้าไปยึดแย่งอีกก็ต้องมีความผูกพัน มีความโกรธลึกไปอีก พระพุทธเจ้าถึงบอกห้ามแจกใจ เป็น

การยืนยันว่าเขาสร้างคุณงามความดีมาพอสมควร แต่เวลาชดคิดนี้สำคัญมาก ปัจจัย ๔ เครื่องอยู่อาศัย ต้องอยู่อาศัย อย่าไปยึดติดมัน ใช้เป็นเครื่องอาศัยไป พอครบ ๗ วันแล้วเส้นนั้นตายไป เกิดบนสวรรค์ นี่พระพุทธเจ้าบอกเลย ตายจากเส้นนั้นแล้วขึ้นไปเกิดบนสวรรค์ ขึ้นไปอีก เห็นไหม

นั่นนะให้ประโยชน์ ๒ ชั้น ๓ ชั้น ๒ ชั้นคือว่าเป็นคนรู้เท่าทันว่า ถ้าไปแย่งมันจะตกนรกไป นี่ให้ไปสวรรค์ แต่จิตแต่ละดวงจะไปสวรรค์ ไปดีนี้ พระพุทธเจ้าพยายามโปรด พยายามสอนนะ เพื่อจะให้ไปดี นี่เรื่องสัตว์ขนสัตว์ใจ เรามีตำรับตำรา มีธรรม คือว่าพระไตรปิฎกมีอยู่แล้ว ถ้าศึกษานั้นเป็นเครื่องเตือนใจ มันสะกิดใจของเราละ มันจะสะกิดใจมาก สะกิดใจแล้วเราต้องพยายามหาทางออก หาทางออกไป เครื่องอยู่อาศัยต้องเป็นเครื่องอยู่อาศัย เครื่องอยู่อาศัยนี้เราแค่อาศัยไปอยู่ชั่วคราว ๆ เป็นผลภายนอก

แต่หัวใจที่มันเกิดดับ ๆ เห็นไหม ที่ว่าเวลาเกิดตายไปนี่ ตายไปแล้วไปเกิดนรกสวรรค์ แต่เวลามันเกิดปัจจุบัน ที่ว่าเกิดอารมณ์ร้อนขึ้นมา มันสะกิดใจขึ้นมาแล้วมันเกิดขึ้นมา แล้วอะไรฝังใจ สะกิดใจ มันจะฝังใจลึก แล้วเดี๋ยวเกิดคิดบ่อย ๆ คิดซ้ำคิดซากขึ้นมา

นี่เห็นไหม เวลาความคิดขึ้นมา เห็นมันเกิดขึ้น ๆ แต่อารมณ์ที่มันเกิดขึ้นเหมือนแขกจรมา มันเกิดขึ้นมาแล้วมันขับช้อน ๆ ๆ ในธาตุขันธ์ ในขันธ ในความรู้สึกกระทบขึ้นมา มันจะรวมลงไปอยู่ในที่ใจ ใจนั้นเป็นเชื้ออยู่ เชื้ออันดั้งเดิมมา เวลาคิดมา กระดิกพลิกแพลงขึ้นมาจากเชื้ออันนั้นขึ้นมา ออกมาเป็นขันธรับรู้อีก

นี่เวลาพิจารณาเข้าไปในขันธ มันจะเห็นใจ ว่าสัญญาความจำได้หมายรู้ข้อมูลเดิมที่อยู่ในหัวใจนี้ อันนี้สำคัญมากเลย ถ้าสัญญาดี ภาพรวมที่ดี เราได้สะสมคุณงามความดีมา ทำบ่อย ๆ ที่เราไปให้ทานกันนี่ บ่อย ๆ เข้าเพื่อจะให้อันนี้มันมีอำนาจที่เหนือกว่า เหนือกว่าความคิดที่มันพลิกแพลงขึ้นมาทางฝ่ายไม่ดี ถึงมันเกิดมีฝนตก ฝนตกความชื้นมีน้ำ มีความชื้น เห็ดต้องเกิดโดยธรรมชาติของมัน

อันนี้ก็เหมือนกัน ถ้าเราสะสมคุณงามความดีของเราเนี่ย มันก็ต้องเกิด อารมณ์มันเกิดดับอยู่ตลอดเวลาโดยธรรมชาติของมัน แต่ให้มันเกิดในฝ่ายที่ว่า ฝ่ายเป็นบุญกุศลไป บุญกุศลกับอกุศลเห็นไหม มันต้องเกิดโดยธรรมชาติของมัน มันมีเชื้ออยู่แล้ว เชื้ออันนี้มันต้องเกิดโดยธรรมชาติธรรมชาติถ้าเกิดดี ๆ นี่ เกิดดีขึ้นเรื่อย ๆ

นี่ธรรมชาติ ธรรมคือว่าความพยายามฝืน ฝืนความคิดของตัวเอง ฝืนความเห็นที่ว่ามันจะชักไปตามความเห็นของมัน คือถ้ามันเกิดธรรมชาติของมัน น้ำมันต้องไหลลงต่ำ ความคิดธรรมดามันต้องไหลไป คิดเรื่องที่มันพอใจ อันนี้เรียกว่ากิเลส กิเลสคือความเคยใจ หัวใจที่มันเคยเป็นทางสายหากินของเขา คือว่าการเกิดของธรรมชาติเขาเป็นอย่างนั้น มันธรรมชาติที่ว่า มันไหลลงไปโดยที่ว่าเป็นพลังงานอันนั้นตลอดเวลา

แต่ธรรมนี้ทวนกระแส พระพุทธเจ้าบอก “ธรรมนี้ทวนกระแส” ทวนกระแสโลกทั้งหมดเลย โลกที่เห็นว่าเป็นคุณงามความดีนะ อันนั้นมันของชั่วคราว อย่างที่ว่าความเจริญรุ่งเรืองเนี่ย มันต้องเป็นวงรอบของมัน มีขาขึ้นขาลงต้องมีโดยธรรมชาติของมัน สรรพสิ่งโลกนี้เป็นอนิจจัง ชีวิตหนึ่งมันต้องมีประสบการณ์อย่างนี้หลายรอบแล้วเกิด เห็นไหม สรรพสิ่งเป็นอนิจจัง โลกนี้เป็นอนิจจัง สรรพสิ่งมันเกิดขึ้นธรรมดา

แต่ธรรมที่เกิดขึ้น ธรรมที่เราสะสมขึ้นมา ๆ มันก็เป็นอนิจจัง แต่มันพยายามหลุดลากออกมา หลุดลากให้เราขึ้นไป นี่ติดเบรกห้ามล้อไง ไม่ให้มันเป็นไปตามอย่างนั้น ติดเบรกห้ามล้อนี้เป็นขันติบารมี ขันติบารมีนี้พยายามยับยั้งไว้ก่อน ยับยั้งไว้ ลู่วิ่งไม่ได้ ต้องยับยั้งไว้ก่อน แล้วพอมันขึ้นไปสูงขึ้น ๆ ความเห็นของเราสูงขึ้น

นี่ธรรมชาติมันต้องเกิดดับ แต่เกิดดับให้อยู่ในอำนาจของเรา อำนาจที่เราพยายามฝืนใจของเราขึ้นมา เกิดดับขึ้นมา แล้วมันเกิดดับทางดีขึ้นไป เกิดดับเหมือนกัน เกิดดับดี ๆ มันจะจับความดี ๆ จนไปถึงว่าเชื้ออันนั้น เชื้ออันนั้นก็ได้เชื่อความดีไป พอเชื่อความดีไปนี่ การเกิดตายมันไปสวรรค์อีกชั้นหนึ่ง สวรรค์ข้างนอกส่วนสวรรค์ สวรรค์ในอก นรกในใจ เพราะมันต้องมีเชื้ออันนี้ เชื้อนี้มันเกิดโดยธรรมชาติ

แต่ถ้าพอมันเกิด เชื้อนี้มันมีอยู่ธรรมชาติ มันต้องเกิดดับธรรมชาติ แต่พอมันสร้างสมคุณงามความดีขึ้นไป เห็นไหม พอตายจากอันนี้ไปสวรรค์ ถ้าไปตามกระแสของมัน ตายไปแล้วมันจะไปไหนล่ะ เพราะมันให้ผลในความเร่าร้อนในใจอยู่แล้ว ถ้าเราไม่ติดเครื่องอยู่อาศัย ความเข้าใจ นี่ธรรมคือปัญญา ศรัทธาแล้วมีศรัทธาอันหนึ่ง ปัญญามีปัญหาอันหนึ่ง แล้วพอความเข้าใจนี้ อาศัยเกาะเกี่ยวไป

เหมือนกับผู้รู้ธรรม เห็นไหม ผู้รู้ธรรมเหมือนกับผู้ที่เข้าใจหลักการ พอเข้าใจหลักการแบบเราเข้าใจ มันเป็นผู้ใหญ่ขึ้นมา เราเจอสิ่งที่มันเป็นพิษเป็นภัยเราก็ต้องอาศัยไป เราก็อาศัยไปโดยที่ว่าเครื่องอยู่อาศัยธรรมดา แต่ถ้าเราเหมือนกับเด็ก ๆ ความคิดเด็ก ๆ มันเคยเห็นของใหม่ขึ้นมาทุกอย่างเห็นขึ้นมาเป็นของใหม่ขึ้นมา มันกอด มันยึดมันถือมัน ความยึดมันถือมันเหมือนกับเราจับไปทั้งกำมือนี่ ความเร่าร้อนของมือมันต้องพองต้องไหม้

หัวใจก็เหมือนกัน มันจับอารมณ์ ถ้ามันยึดของมัน ถ้าเราเข้าใจเรื่องของธรรม มันแค่อาศัยไป ๆ พออาศัยไปมันก็เจริญขึ้นเรื่อย ๆ ความเจริญขึ้นไบนั่นนะ พัฒนาใจขึ้นไป วุฒิภาวะของใจเห็นไหม จากปุถุชนคนหนาด้วยกิเลส เป็นกัลยาณชนคนที่ทำใจให้เป็นความสงบได้ นี่ความทำใจให้สงบจากกิเลส ความช่วยเหลือมันให้เกิดออกไป อันนั้นนะทำให้สงบเข้ามา

นี่สัมมาสมาธิ ความเป็นสัมมาสมาธิมันชำระรูป รส กลิ่น เสียงภายนอก มันเป็นกัลยาณชนนี้วุฒิภาวะของใจ ปุถุชน กัลยาณชน กัลยาณชนนี้เป็นกัลยาณชนเพราะอะไร? เพราะควบคุมใจของตัวเองได้ บังคับใจของตัวเองไปตามสิ่งที่ว่ามันจะเจริญรุ่งเรืองไปได้ ถึงเป็นผู้เดินอริยมรรคโสดาปัตติมรรคจะเริ่มขึ้นจากกัลยาณชนนี้เป็นผู้เดินขึ้นไป

ถ้ายังเป็นปุถุชนอยู่ มันเดินไม่ได้ เพราะว่ามันไม่มีสนาม มันไม่มีสนามบิน มันไม่มีถนนที่ให้อใจนี้ขับเคลื่อนออกไปได้ ถ้ามีสนามบิน สนามบินอยู่ที่ใจนั่นแหละ ใจเปิดกว้างขึ้นมา เห็นไหม มีสนาม มีการต่อสู้กับกิเลส นี่พัฒนาวุฒิภาวะของใจพัฒนาขึ้นอย่างนี้ ถึงจะไปสวรรค์ ๆ ใจ ไปสวรรค์เพราะว่าทำคุณงามความดีแล้วเปิดพื้นที่ของใจ

นี่โศดาปัตติมรรคเกิดขึ้นได้ เป็นปฏิกิริยาขึ้นแหละ เป็นกัลยาณชนขึ้นมา แล้วก็ไปโศดาปัตติมรรค ถ้าเดินโศดาปัตติมรรค มันก็เป็นการก้าวเดิน เป็นมรรคฝ่ายดี เห็นไหม ๗ วัน ๗ เดือน ๗ ปี มันก็ต้องเป็นผลอันนั้นขึ้นมา ถ้าเราพยายามทำ ฟันทำลงไป ใจนี่ก็เป็นประโยชน์ขึ้นมากับเราเอง

นี่จากเครื่องอยู่อาศัย มันจะเป็นประโยชน์กับเรา แต่ถ้าไปติดมันแล้วนี่ ทำให้เราเป็นข้าเขา เป็นข้าวัตถุใจ หัวใจนี้ถ้ามองทางโลก ถ้ามีวัตถุขึ้นมา เขาว่าคนนี้มีค่ามีวาสนาบริบูรณ์ แต่ถ้าความทุกข์ในหัวใจนั้นไม่ได้คิดตรงนั้น แต่คนที่ว่า เห็นไหม ยกตัวอย่างอย่างเช่น อาจารย์อย่างนี้ไม่มีเลย มีแค่บริวาร ๘ แต่หาเงินช่วยชาติได้ขนาดนี้

นี่ผู้ที่ไม่มีอะไรเลย แต่ถ้าหัวใจมีธรรมในหัวใจขึ้นมา เครื่องอยู่อาศัย แล้วมาก็เพื่อประโยชน์โลกทั้งหมด ตัวเองไม่มีส่วนใดที่ว่าเป็นตุ๊กตัก ไม่มีเลย เพราะใจเป็นธรรมจริง ๆ ใจเป็นธรรมจริง ๆ ถึงที่สุด แต่เราไม่มีเราก็ก้าวเดินไปอย่างนั้น ให้เห็นโทษตั้งแต่เริ่มต้น ปากทางเข้า ถ้าปากทางเข้าไม่ข้องแวะ ไม่คิดสิ่งนี้ก่อนมันก็ไปได้สุดเส้นทาง ถ้าเริ่มปากทางเข้าก็เริ่มคิดแล้ว แล้วมันจะไปสิ้นสุดของทางได้อย่างไร เอวัง